

ОТЗЫВ

на автореферат диссертации Заборина Семёна Викторовича
«Шопениана Падеревского
как феномен польской исполнительской культуры»,
представленной на соискание ученой степени
кандидата искусствоведения
по специальности 17.00.02 – «Музыкальное искусство»

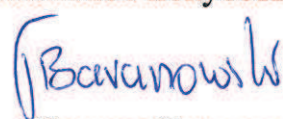
Автореферат представляет собой точно и тщательно выполненный обзор содержания диссертации, посвященной многообразным связям И.Я. Падеревского с музыкой Шопена. Эта монографическая тема представлена в широком контексте польской пианистической традиции, а особенно ее главного русла – интерпретации Шопена. Важно подчеркнуть, что автор представил польскую пианистическую школу как единство многих поколений – от непосредственных приемников шопеновской эпохи до современных артистов, что позволило в полной мере показать непрерывность польской традиции в области понимания т.н. шопеновского стиля.

Фигура Падеревского как великого шопениста и пропагандиста музыки автора *Полонеза-Фантазии* представлена исчерпывающе полно – раскрываются все стороны его Шопенианы. Автор провел тщательное исследование исполнительского стиля Падеревского-виртуоза на основе сохранившихся записей, особенно подчеркнув значение *tempo rubato*, манеры, которой, кстати, Падеревский посвятил свою единственную музыкально-теоретическую работу. Более того, чрезвычайно ценной представляется попытка реконструкции педагогической системы композитора, пианиста и политика – системы, на которую существенное влияние оказали шопеновские традиции. Стоит отметить, что проблематика педагогической деятельности Падеревского по сей день остается достаточно слабо освещенной темой. Особое место автор отводит роли Падеревского в качестве издателя и главного редактора полного собрания сочинений Шопена – издания, на котором выросло несколько поколений пианистов XX века.

Широкий, многомерный подход к теме потребовал соответствующий методологический аппарат, включающий исторические и музыкально-аналитические методы. Автор использовал обширный корпус источников, а также провел тщательный анализ исполнительского стиля во всех его аспектах не только в отношении самого Падеревского, но также многих других выдающихся пианистов минувшего столетия и нашего времени. Представленный анализ отдельных сочинений Шопена сопровождается соответствующими, точно подобранными нотными примерами. О

достоверности результатов исследования свидетельствует также обширная библиография, которая включает 136 позиций, в том числе последние работы ведущих российских и польских ученых.

Диссертация С.В. Заборина вносит существенный вклад в науку о польской музыке первых десятилетий XX века и обладает большой познавательной ценностью как для музыковедов, так и для исполнителей-шопенистов. Работа полностью соответствует требованиям п.9 «Положения о порядке присуждения ученых степеней», утвержденного Постановлением Правительства Российской Федерации № 842 от 24.09.2013 года. По моему мнению, автор заслуживает присуждения искомой степени кандидата искусствоведения по специальности 17.00.02 - музыкальное искусство.

Томаш Барановски

Доктор искусствоведения,
магистр искусств в области инструментальной педагогики
(по специальности «Фортепиано»)
Доцент Института музыкознания
Варшавского университета

Контактная информация:

00-927, Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście, 32

Тел. (48) 22 55 21 535

e-mail: tbaranowski@uw.edu.pl

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
WYDZIAŁ HISTORYCZNY
INSTYTUT MUZYKOLOGII
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa, tel./fax (+48) 225521535

Opinia

o autoreferacie dysertacji S. W. Zaborina pt. *Chopiniana Paderewskiego jako fenomen polskiej kultury wykonawczej*, przedstawionej w celu uzyskania stopnia naukowego doktora w dziedzinie sztuki muzycznej

Autoreferat zawiera bardzo dokładne i rzetelnie opracowane streszczenie dysertacji poświęconej wielorakim związkom I. J. Paderewskiego z muzyką Chopina. Ten monograficzny temat ukazany został w szerokim kontekście polskiej tradycji pianistycznej, a zwłaszcza jej głównego nurtu dotyczącego interpretacji dzieł Chopina. Warto docenić, że Autor potraktował ową polską szkołę pianistyczną jako formację wielopokoleniową – od bezpośrednich następców epoki chopinowskiej aż po artystów współczesnych, co pozwoliło wykazać w pełni ciągłość polskiej tradycji w sferze pojmowania tzw. stylu chopinowskiego.

Postać Paderewskiego jako wielkiego chopinisty i propagatora muzyki twórcy *Poloneza-Fantazji* przedstawiona została w sposób niezwykle dojrzały i bogaty, uwzględniający wszystkie aspekty jego zainteresowania Chopinem. Autor dokonał wnikliwej analizy stylu wykonawczego Paderewskiego-wirtuoza na podstawie zachowanych nagrań, szczególnie przy tym uwypuklając znaczenie *tempo rubato*, maniery, której notabene Paderewski poświęcił swoją jedyną pracę teoretyczno-muzyczną. Niezwykle cenna wydaje się ponadto próba rekonstrukcji systemu pedagogicznego tego kompozytora, pianisty i męża stanu – systemu, na który istotny wpływ wywarły wzorce chopinowskie. Warto na marginesie zauważyć, że problematyka działalności pedagogicznej Paderewskiego stanowi po dziś dzień raczej słabo eksploatowany wątek w badaniach nad jego spuścizną. Osobne miejsce Autor poświęcił wreszcie dokonaniom Paderewskiego jako wydawcy i głównego redaktora dzieł wszystkich Chopina – edycji, na której wychowało się kilka pokoleń pianistów XX wieku.

Szerokie, wielowymiarowe ujęcie tematu wymagało rozległego warsztatu naukowego, uwzględniającego zarówno perspektywę historyczną jak i analityczno-muzyczną. Autor wykorzystał bardzo bogatą bazę źródłową oraz dokonał wnikliwej analizy stylu wykonawczego we wszystkich jego aspektach, i to nie tylko w odniesieniu do samego Paderewskiego, lecz także wielu innych wybitnych pianistów minionego stulecia i czasów współczesnych.

Przedstawione analizy poszczególnych utworów Chopina poparte zostały licznymi, trafnie dobranymi przykładami nutowymi. O wyjątkowo rzetelnym potraktowaniu podjętej problematyki świadczy też bardzo obszerna bibliografia, która obejmuje aż 136 pozycji, w tym także najnowsze prace, głównie uczonych polskich i rosyjskich.

Rozprawa S. W. Zaborina wnosi istotny wkład do badań nad muzyką polską pierwszych dziesięcioleci XX wieku i posiada wielkie walory poznawcze zarówno dla muzykologów jak też pianistów-chopinistów. W moim przekonaniu jest ona w pełni zgodna z wymaganiami pkt. 9 „Przepisów dotyczących przyznawania stopni naukowych”, zatwierdzonych Rozporządzeniem Rządu Federacji Rosyjskiej nr 842 z dnia 24.09.2013 roku. Uważam, że Autor zasługuje na stopień naukowy doktora w dziedzinie sztuki muzycznej.

Tomasz Baranowski

doktor habilitowany nauk humanistycznych
w dziedzinie nauk o sztuce
magister sztuki w zakresie pedagogiki instrumentalnej
(specjalność fortepian)

Uniwersytet Warszawski
Wydział Historyczny
Instytut Muzykologii
Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 32
Tel. (48) 22 55 21 535
e-mail: tbaranowski@uw.edu.pl

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
WYDZIAŁ HISTORYCZNY
INSTYTUT MUZYKOLOGII
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa, tel./fax (+48) 225521535